

ISBN: 90 6665 759 6
BV Uitgeverij SWP

Op de klippen of door de vaargeul?

De omgang van de historicus
met (genocidaal) slachtofferschap

Bob de Graaff

INHOUD

Uitgangspunt	7
Twee klippen	9
Slachtofferschap	15
Bronnen van spanning tussen slachtofferschap en geschiedwetenschap	19
Hét slachtoffer bestaat niet	19
De historicus is geen therapeut	23
Het slachtoffer is geen held, geen engel en ook geen heilige	24
Diachroniteit versus synchroniteit	25
De historicus historiseert	28
De dader is geen demon	31
Ervaring versus beschrijving	32
Het onvoorstelbare vertellen en het onverklaarbare verklaren	35
Het perspectief van het slachtoffer centraal?	41
Intermezzo: Pressers ‘Ondergang’	44
Welke getuigenis is het meeste waard?	48
Persoonlijke autonomie versus context	52
De doelen van het slachtoffer hoeven de doelen van de historicus niet te zijn	54
Een cruciaal moment in de tijd	57
Een pedagogische en didactische crisis	57
De tweede generatie	59
Bevrijding niet van, maar ten opzichte van het verleden	61

Aanbevelingen	67
Beschrijving van de conditio inhumana als antidotum tegen de ontkenning	67
Een centrale plaats voor individu en detail	68
De voortdurende plicht tot historiseren	69
Hoop tegenover wanhoop plaatsen	72
De plicht tot creativiteit	74
De behoefte aan een ethisch oordeel	75
De bronnen veiligstellen	77
Woorden van dank	79
Noten	83
Over de auteur	109